

Ehrbart copulations manifest, medh hwilket den ehrborne, wälachtad och wäl...

1 Ic 1679 Rooslijn, Jonas

National Library
of Sweden

136

19

Ehrbart Copulations
MANIFEST;

Medh hwillet

Den Ehreborne/Wälachtad och Wälförständig

Herri Jonas Roosliin/

Inwånare och Förnåhm Riöp- och
Handelsman wthi Staden Åbo:

Samt

Den Ehreborne/Gudfruchtige och mycket
Dygderrike Jungfru/

Jungf. Maria Schultz/

Högtdeligen och ärligen i Förnehm Samqwembs När-
wara förmedelst Christ-ösig Solennitet och Gudelige Ceremonier stadfäst
sin Ehrenflaps pakt den 11. Febr. Deras lofliche förhastwande medh all
andelig och lekammelig Wälsignelse/Wälgång och Fortun.
Gudh den Aldrahögste råcktes bifälla!

Wpsatt af
Astrids Medhåldne Affer.

Tryckt/ Åhr 1679.

1679

Syr. cap. 26.

Wäl är then Manne/ som en dygdesam Qwinno hafwer/
ther aff lefwer han ju så länge: En godh Boqwinna är
sinom Man en Glädie/ och gör honom et roligt Lefwer-
ne. En dygdesam Qwinna är en ädel Gästua/ och war-
der honom gifwen som fructar Gudh: Ehwadh han är
rikt eller fattigh/ så är hon doch honom en Tröst/ och gör
honom altijdh gladh.

Tob. cap. 7.

Fruchta tigh intet at gifwa honom Pügon/ förty sin Dot-
ter är honom bestärd til Hustru/ effter han fructar
Gudh/ thesföre hafwer ingen annan kunnat fått henne.
Dch togh Dottrenes Hand/ och slogh henne honom vthi
Handena/ och sade: Abrahams Gudh/ Isaacs Gudh
och Jacobs Gudh ware medh Eder/ och hielpe Eder til-
hopa/ och gifwe sin Wälsignelse rikfeliga öfwer Eder.

Het är allom Christnom nogsampt
kunnigt/ huru Himmelens och
Jordennes Monarch/ wår käre
Himmelste Fader/ hafwer
stichtat thet Menniskeliga Släch-
tet och Könet til Fromma Tree
Huswud-Stånd/ som
kallas: Näre-Ståndet/ Lähre-Ståndet
och Wårje-Ståndet/ hwilka äro/ Hus-Ke-
gementet/ Kyrcio-Regementet/ och Werldzliga öf-
werheten. Hus-Regementet tilågnas bil-
ligt prioriteten eller första Rumet; ty thet hafwer den
Allmechtige vthi Werldenes Begynnelse aldräförst in-
satt/ och lagt thet såsom ett fast Fundament och Grund
til the andre Stånden/ gifwandes Adam Eva til
Hustru/ och befallandes the skulle wåra til/ föröka
sigh och upfylla Gorden. Då Gudh hafwer sagt:
Thet är icke gott Menniskian blifwa
allena: Strax der vppå gjorde han detta Decret,
hwilket Gudz Son publicerat hafwer: Jagh wil

X 2

gö

göra honom ena Hielp/then sigh til ho-
nom hålla må. War således Gudh den Pre-
dikanten som wære förste Förältrar sammanfogade.
Hwarföre man kan aftaga/hwad högt och ganska här-
ligt Stånd Echtenskapet är; hwilket är förordnad icke
vthi helige Englands Rådhammar / icke beleswat vppå
Stoormechtige Kensarers/ Konungars och Förstars
Råtzdagar/ vthan vthi helige Trefaldighetens / Gudz
Faders/Gudz Sons och Gudz dens helige Andes ewi-
ga Råd; Och det ännu vthi Fullkomlighetens Stånd
i Paradys. Gudh hafwer och icke allenast för Fallet
insadt thet helige Echtenskapet/ vthan och sedermehra
hållit en alswar sam Ordning der vthöfwer / jämsväl i
tjdh strängeligen straffat dem / som hafwa der emoot
handlat och försedt sigh. Thersföre wil Gudh hafwa/
at alle Menniskior så wäl Mans-som Qwins Perso-
ner/ dhe ther äre komne til sine laga Åhr / och icke sär-
deles fått återhåldz och Kusthetenes Gåstwor / dhe
skola regulera sigh effter denne Gudz Ordning och dis-
position: Och oansedt många Bedertwårdigheter och
Kors inkomma vthi Echtenskap/så måste doch BRUD
GUMME och BRUDH/ samt alle Christelige Ech-
ta Personer/ som hafwa sigh der til begiftwit / detta
noga ihugkomma; At vthaf alle Stånd och Ordning-
gar/ hwilke af Gudh äro stichtade och befatte / Echten-
skapz Ståndet bör hållas det aldrabeligaste och npper-
ste/ såsom det första och förnehmsta/ och vthi Paradys
för Syndefallet insat och förordnad; Emedan och
Gudz Son/ alles wär Frelserman/ fast vthaf en reen
och knst Jungfru/ doch vthi det heliga Echtaståndet och
inthe ther vthom / hafwer welat blifwa Menniskia;
M.

Alldenstund den kyfte Jungfru Maria hafwer varit
den fromme Joseph trolofwad; och aff Gudz Ande kal-
las hans Hustru. När man tå Ehta- Stånd rätt be-
trachtar / måste man först betänckia / hwilken är des
Causa Efficiens, eller förnåmbste Hustrudorsaken och
Author, Nembligen Gudh den Helige Trefaldigheet.
Hwarföre vthi den 128. Davidz Psalm/ hafwer Gudz
Ande genom Propheten giordt ett Epithalamion och
härligh Brud- Sång medh these Trösterykte Ord:
Säll är then / som fruchtar HErran/
och på hans Wägar går. Tu skalt fö-
da tigh aff tina Händers Arbete / säll
äst tu / och wäl är tigh! Tin Hustru skal
wara såsom et fruchtsampt Wijntå /
alt omkring vthi tit Huus. Tin Barn
såsom Ollioqwistar kring om tit Bord:
Sij altså warder wäl signat then Man/
som HErren fruchtar! HErren skal wäl
signa tigh aff Zion / at tu skalt få see Je-
rusalems Wälfärd i alla tina Lufzda-
gar. Och tu skalt få see tina Barna-
barn: Friidh öfwer Israel. Och Konung
Salomon säger: Huus och Agodelar ärf-

wes af Föräldrom / Men en förnuff-
tigh Hustru kommer af HERRanom.
Hafwer och Echtenskapet sin Beständigheet / aff och
emellan Man och Qwinna: såsom förordnat hafwer
sielfwer Gudh: **Twå skole warda ett Kött.**
At vndfly Horerij så måste hwar Man
hafwa sin Hustru / och Hustru sin e-
gen Man. Wäsendes sättet beståår här vthin-
nan / at dhe sammansfogade Personer vthi Echtenskaps
Stånd / måste vara och boo tilsamman rättfärdige /
det är / vthi Rickeligit Leswerne / som kommer öfwer-
ens medh Gudz Ord / effter hans helga Budh och Be-
falning. En bör och bägge Personer / the ther begif-
wa sigh vthi thet heliga Stånd / wist Jakord och Parol
vara vthan Bedrägerij och Twäng: Ej skal någon
tvingas til den Person / man ingen Lust och Behagh
hafwer; Förfahrenheten gifwer noghsampt tilkänna /
at der vppå gemenligen plågar föllia en bedröfweligh
Vthgång / Gemmer och Allende. Den fyrste Rebecka
sade: Ibo: Jagh wil föllia medh: det war Pudicus con-
sensus. Måste ochså der jempte vara Föräldrars / eller
deras i Föräldrars stadh och ställe äro / gode Samtycke
och Bewillian; Aldeles som Fierde Budordet påläg-
ger. Ande Orsaken / til hwilken Gudh hafwer för-
ordnadt Echtenskapet / är / at Ehta Personer leswa
knskeligen medh hwar andra / ehrtännandes der ige-
nom / Gud vara ett heligt Wäsende / hwilkom dygdigt
och Rickeligit Leswerne behagar. Hwarföre emellan
BRUDGUMMEN och BRUDH Man och Qwin-
nan

nan bör wara hierteligh Förtröstning/at Mannen kan
trygt förlåta sig på Hustrun; och Hustrun på Mannen.
Så är tå Gudz gode och nådige Wilje / at Man och
Qwinna skola lefwa endrächteligen/ liufligen och kärli-
gen tilsamman / affla/ föda och vpfostra Barn vthi
Tucht och HERRans Förmaning; Sköta them såsom
Plantor i theras blomstrande Ungdom / at the sedan
måge tilwåra och blifwa gröne Oliweträ vthi Gudz
Tempel/ grönstas såsom Palmträ/ och såsom Ceder-
trä på Libanon/ the ther planterade äro vthi HER-
rans Huus/ och skola vthi Gudz Gårdar blomstras;
At medh sådanne tilwårne Trån måtte kunna ersättis-
as både Andelige och Werldzlige Stånd. Gudh wil
icke mindre at Huusfader och Moder skola hålla sitt
Huusfolck/ Tienare och Tienarinnor/ til Dngd/ Ahra
och Gudzfruchtan; Och at Tienarenar ther emoot ä-
ro hörige theras lekamligom Herjom/ medh Rådliga
och Båstwan i Hiertans Enfaldigheet. Summa; Gudz
Behagh är/at Bröder skola öfwerens wara/ Grannar
älskas inbördes / sampt Man och Qwinna wäl begå
sigh medh hwar annan. Dese närwarande Hedertwår-
de Contrahenter hafwa estwen följt sine Christelige och
Gudfruchtige Föräldrars Exempel; Såsom dhe nu/
förmedelst innerlig och ödmuot Bön och andächtig Af-
fallan til Gudh den aldråhögst / om hans mildertkast
Wälsignelse til deras lofligedesein, sinnade äro at begif-
wa sigh tilsamman. Hwarföre iagh och dese Hederlige
vnge Personer/ tillika medh samptliga wälgygnanden
önstar allstons Wählrefnad och prosperitet aff HER-
nom Gudi. Dese vnge Contrahenter bör och först
heembära Gudi hiertans Tacksäthelse/ för alle Andeli-
ge och Lekamlige Wälgärningar/ der näst betackandes
öð:

Ödmuik vnderdänigast hans Kongl. Majestet vår Allernädigaste Konung / vnder des mächtige Hägn dhe alt framgeent sortera; Sampt medh Frögd och Glädie på sin Hedersdagh säkandes: Lycko och Framgång skee Konung **CARL!** Hvilken adclamatio eller Lyckönskan bör icke allenast bestå vthi blotta Orden / vthan aff innersta hiertans Grund vthflyta. Lämpas och billigt här Konung Davidz Ord / af then 122. Psalmen: önskar Konung **CAROLO** Lycka / them gånge wähl / som tigh älska: Frjdh ware innom tine Murar / och Lycka i tin Palas! och af 137. Psalmen bör säja hwar och en redeligh och rättfinnigh Patriot: Om iagh förgäter tigh Konung **CARL**, så förgäte Gudh min höggra Hand! min Tunga låde widh min Goom / om iagh icke täncker vppå tigh; om iagh icke läther **CAROLI** Sveriges Konungs Wählfärd min högste Glädie och aldrabästa Skatt vara! **HERREN** beware vår Allernädigaste Konung för alt ondt! **HERREN** beware hans Siäl! **HERREN** beware hans Vthgång och Ingång ifrån nu och i Ewigheet!

